

ΑΠΟ ΤΑ ΧΡΟΝΙΑ ΤΗΣ ΣΚΛΑΒΙΑΣ

ΚΑΤΣΑΝΤΩΝΗΣ, Ο ΣΤΑΥΡΑΕΤΟΣ ΤΗΣ ΗΠΕΙΡΟΥ

(Κατ' αφήγησιν του συντρόφου του ήρωϊκού κλέφτη, Φραγγίστα)

(Συνέχεια εκ του προηγούμενου)

ΟΛΙΣ τὸ σῶμα τῶν Ἀλλων ἔφτασε ἐπὶ τόπου καὶ εἶδε τὸ Βεληγκέκα σκοτωμένο, δέκα Τζιοχαντ-ραϊούς νεκρούς καὶ τὸ Ράγκο μὲ τσακισμένο τὸ σαγόνι, οἰστίαν, τὰ χάσανε, τρομοκρατήθηκαν.

Τὴν ἦταν ἡ αστισιμάρα κι' ὁ φόθος τους, ὥστε δὲν τολμήσανε νὰ πλησιάσουν καὶ νὰ χτυπήσουν τοὺς Κατσαντωνέους ποὺ ἐξακολουθοῦσαν νὰ χορεύουν στὸν ἀντικρινὸ λῆφο. Γρεῖς ὥρες κράτησε ὁ χορὸς αὐτός.

Τραγουδοῦσαν οἱ Κατσαντωνέοι καὶ προκαλοῦσαν τοὺς Ἀρβανίτες, μὰ τοῦ κάκου. Δὲν τολμοῦσαν νὰ τοὺς πλησιάσουν, δὲν τολμοῦσαν νὰ χτυπηθοῦν μαζί τους.

Ἡ νίκη αὐτὴ τοῦ Κατσαντωνῆ ἦταν ἡ πιὸ ἀξιοσημείωτη ἀπ' ὅλες τὶς προηγούμενες.
Ἦταν ἀληθινὸς θρίαμβος.
Τρομοκρατημένοι οἱ Ἀρβανίτες σήκωσαν τὸ πτώμα τοῦ Βεληγκέκα, τὸ ἐκήφωσαν καὶ τὸ ἔθαψαν, μὲ πομπὴ μεγάλη, σ' ἕνα μέρος ἐκεῖ κοντά.
Τὸ μῆμα τοῦ Βεληγκέκα σῶζεται ὡς σήμερα στὸ Βάλτο.

Ὁ κρουρηθῆς ἀπ' τοὺς Κατσαντωνέους Μουσταφᾶς Βεληγκέκας ἦταν Ἀρβανίτης. Τὴν ἐποχὴ αὐτὴ τὸν θανάτου του ἦταν πενήντα χρόνια περίπου.

Οἱ Ἀρβανίτες κ' οἱ Τούρκοι τὸν θαυμάζανε, γιατί ἡ παλληκαριά του ἔφτανε μέχρι θηριωδίας.

Ἀντιθέτως, ὅπως ἦταν φυσικό, οἱ Ἕλληνες, οἱ δούτοχοι ραγιάδες τὸν μισοῦσαν καὶ τὸν ἔτρεμαν γιὰ τὶς κακουργίες του.
Ἀπ' ὄλους τοὺς Ἀρβανίτες καὶ τοὺς Τούρκους καπετάνιους τῆς περιόδου αὐτῆς, ὁ Βεληγκέκας ἔδειχνε τὸ μεγαλύτερο μῖσος κατὰ τῶν Ἑλλήνων. Κι' ὅταν οἱ ραγιάδες τοῦ Πίνδου, τῆς Ὀσσας, τοῦ Ὀλύμπου καὶ τῶν Ἀγρᾶφων τολμοῦσαν νὰ σκλήσουν κεφάλι κατὰ τὸν τυράννον, ὁ Βεληγκέκας στέλνονταν ἐναντίον τους καὶ τοὺς ἐπιγιε στὸ αἷμα!

Ὁ Ἀλῆ Πασαᾶς τὸν ἐκτιμοῦσε καὶ τὸν συμπαθοῦσε πολὺ. Τοῦ εἶχε μεγάλη ἐμπιστοσύνη καὶ συχνὰ τοῦλεγε τὰ μυστικά του καὶ τοῦ ἀνοίγε τὴν καρδιά του.

Ἔτσι ὁ Βεληγκέκας, μὴν ἔχοντας νὰ φοβηθῆ κανένα ἄρ-γιαζε κυριολεκτικῶς εἰς ἄρα τῶν δυστοχιωμένων Χριστιανῶν.

Καὶ τ' ἐνομιὰ του ἀκόμα προκαλοῦσε τὸν τρόμο καὶ τὴν ἀπόγνωση.

Ὁ γενναῖος Σουλιώτης Νότης Μπότσαρης, εἶχε πῆ γι' αὐτόν :
—«Ὁ Βεληγκέκας εἶν' ἕνα ἔπιστο σκυλί, ἱκανὸ νὰ φάη καὶ τὰ κοψίδια τῆς Ἰδιας τῆς μάννας του, γιὰ νὰ χορτάση τὴ λυσσομένη πείνα του!...»

Κι' ἀληθινὰ, δὲν ὑπῆρχε στὴν ὑπηρεσία τοῦ τυράννου τῶν Ἰωαννίνων, χειρότερος ὀπλαρχηγός, σκληρότερος πολεμιστής.

Οἱ ραγιάδες τραβοῦσαν τοῦ λυναριοῦ τὰ θάσανα ἀπὸ αὐτόν.
Ἔπιανε ὠμορφες, σάν τὸ κρόν νερό κοπέλλες καὶ τὶς ἀτίμαζε, ἔπιανε νέους καὶ τοὺς αἰχμαλώτιζε, ζητώντας ὑπέρογκα λύτρα ἀπ' τὰ γονικά τους γιὰ νὰ τοὺς ἐλευθερώση, ἔπιανε εὐπόρους χωρικούς καὶ τοσπάνηδες ἀκόμα καὶ τοὺς γλιθοσάσιζε καὶ τοὺς ἔκοθε λιαν-λιανὰ κομμάτια, γιὰ νὰ τοὺς μαρτυρήσουν ποῦ εἶχαν κρυμμένες τὶς οἰκονομίες τους!..

Ἄν δὲν ἦτοχε ὁ Σατανᾶς αὐτὸς στὴν ὑπηρεσία τοῦ Ἀλῆ, γράφει ὁ ἀειμνηστὸς Φραγγίστας, οὔτε ὁ Βλαχάβας θὰ πανόταν καὶ θὰ βασαν-

ζόταν, οὔτε ὁ μαρτυρικός Δημήτρης θὰ χιζόταν ζωντανός, οὔτε ὁ Γέρο - Ἀράκος θὰ ἐκρησσογίετο.

Ὁ Βεληγκέκας εἶχε γόνιμη φαντασία πρὸς ἐφεύρεση φρικτῶν βασανιστηρίων κι' ἀρκοῦσε ἕνα θλέμμα τοῦ Ἀλῆ Πασαᾶ, γιὰ νὰ διαπράξη τὰ πιὸ ἀπαίσια ἐγκλήματα.

Ἰυρίζοντας ὡς κοῦσε Ἄγραφα ὡς Ηιερθέναγας, ἀπόφευγε νὰ συσπαντηθῆ μὲ τὸν Κατσαντωνῆ, ὡς ποῦ τοῦ τὸ ζήτησε αὐτὸ ὁ Ἀλῆς καὶ πῆρε τὴν ἀπόφασιν νὰ χτυπήσῃ τὸ γενναῖο κλέφτη, ἀέρνοντας μαζί του στρατὸ ἀπὸ διαλεχτούς—ἔπως εἶπαμε παραπάνω—πολεμιστάς.

Ὁ Κατσαντωνῆς μοῦσος τὸ Βεληγκέκα. Πολλές φορές τοῦ μῆνυσε νὰ πᾶν νὰ χτυπηθοῦν. Μὰ ὁ Βεληγκέκας τὸν ἀπόφευγε, ὡς φοβότανε ἡ ἡμέρα τοῦ μοιραίου του.

Ὅταν ὁ Ἀλῆ Πασαᾶς κάλεσε τὸ Βεληγκέκα καὶ τοῦ ἀνάθεσε τὴν ἐξόντωσιν τοῦ Κατσαντωνῆ, τοῦ εἶπε ὀρθά-κοφτά:

—Πρέπει νὰ τὸν χαλάσῃ, ὀρὲ Μουσταφᾶ! Τὶ παλληκαρία εἶσ' ἐσύ, ὀρὲ, ποῦ φοβάσαι ἕναν κλέφτη; Μοῦ σκότωσε τὰ καλύτερα παλληκαρία μου καὶ νὰ τὸ θυμάσαι, ὀρὲ, θάρρη μέρα ποῦ θὰ μῆθ' ὁ σκύλος καὶ μὴν στὰ Γιάννενα νὰ μᾶς ἀφανίσῃ!...

Ὁ Βεληγκέκας θάθελε ν' ἀποφύγῃ τὴν ἐκστρατεία αὐτή.
Μὰ εἶχε νὰ κάμῃ μὲ τὸν τρομερὸ Ἀλῆ. Ἄν ἀρνιόταν, ἂν ἔδειχνε φόθο, θάχανε τὸ κεφάλι του.

Ὁ Τύραννος τὸν συμπαθοῦσε, μὰ δὲν δεχόταν ἀντιλογίες.

Ἔτσι ὁ Βεληγκέκας θρέθηκε στὰ στενά. Κι' ἀναγκάστηκε νὰ δεχθῆ, κάνοντας τὴν ἀνάγκη τῆ σκληρῆ, φιλοτιμία καὶ παλληκαριά...

Ἀπάντησε λοιπὸν στὸν Ἀλῆ:

—Ἀβριο κιάλας, Πασαᾶ μου, ἡ κεφαλὴ τοῦ Βεληγκέκα θὰ στολισθῇ τὸ λημέρι τοῦ Κατσαντωνῆ ἡ κεφαλὴ τοῦ Κατσαντωνῆ θὰ στολισθῇ τὴν πόρτα τοῦ παλατιοῦ σου.

—Μπράβο, ὀρὲ Μουσταφᾶ! τοῦ φώναξε ὁ τύραννος, Ἔτσι, ὀρὲ, σὲ θέλω. Ἄνιτε στὸ καλὸ... Κι' ἂν μοῦ φέρῃς τὸ κεφάλι τοῦ Κατσαντωνῆ, θὰ σὲ κάμω, ὀρὲ, ἀργιντερθέναγα...

Μὰ, ὅπως εἶδαμε, ὁ πόθος τοῦ Ἀλῆ δὲν ἐξεπληρώθη. Ὁ Βεληγκέκας σκοτώθηκε ἀπ' τοὺς Κατσαντωνέους καὶ τ' ἄσκηρι του, ὁ τρομερὸς Ἀρβανίτης λογάδης γύρισαν πίσω στὰ Γιάννενα κατατρομαπημένοι.

Μόλις ἔμαθε ὁ Πασαᾶς τὸ κακὸ ποῦ συνέθε, φρύαξε ἀπὸ θυμὸ κι' ἀπελπίσθη. Ὁ Βεληγκέκας ἦταν τὸ δεξί του χέρι. Καὶ νὰ ποῦ τὸν ἔχασε κι' αὐτόν. τοῦ τὸν ἐξέκαμε κι' αὐτόν ὁ τρομερός ὁ κλέφτης!

Ὁ Ἀλῆς τραβοῦσε ἀπ' τὴ λύσσα του τὰ γένεια του κι' ἔσκουζε ἄγρια, ὅπως ἔκανε πάντα σὲ τέτοιους συμφορές ποῦ τὸν χτυποῦσαν κατακεφάλια. Ἐθήνησε τὸ Βεληγκέκα, ὅπως θὰ θρηνοῦσε ἕνα του παιδί, ἂν τύχαινε νὰ τὸ χάσῃ. Τὸν ἔκλαψε, κἀτι περισσότερο κι' ἀπὸ παιδί του. Γιατί, ὅπως σὰς εἶπαμε, ὁ Βεληγκέκας ἦταν τολμηρός, ἀγριός, σκληρός, ὄργανο χρήσιμο κι' ἀπαραίτητο σ' ἕναν τύραννο σάν τὸν Ἀλῆ, ποῦχε μεγάλη ὄνειρα γιὰ τὸ μέλλον, ποῦ ὄνειρευόταν νὰ τὰ θάλλῃ καὶ μὲ τὸν ἴδιο τὸ Σουλτάνο καὶ νὰ γίνῃ Σουλτάνος τῆς Ἑλλάδος!

***

Στ' Ἄγραφα δείχνουν—ὅπως ἀναφέραμε—ἀκόμα καὶ σήμερὰ τὸ μέρος ποῦ σκοτώθηκε ὁ Βεληγκέκας καὶ τὸ μέρος ποῦ τὸν θάψανε.

Δυστυχῶς διμὸς τὸ μνημεῖο τοῦ Βεληγκέκα γκρεμίστηκε ἀπὸ κάποιο χωρικό, ὁ ὅποιος πῆρε τὶς πέτρες κι' ἔφραξε μ' αὐτές ἕνα μέρος τοῦ χτήματός του!

***

Ἡ παράδοσις ἀναφέρει ἐπίσης ὅτι τὸν πυροβόλησαν—ὅπως γράφει ὁ Φραγγίστας—ὄλοι μαζί οἱ Κατσαντωνέοι, ἔλλα τὸν σκότωσε ὁ ἴδιος ὁ Κατσαντωνῆς. (Ἀκολουθεῖ)

Ὁ Νότης Γ. Μπότσαρης